MAGYAR Donát¹, TISCHNER Zsófia^{1,2}, DANCSEHÁZY Zsuzsanna³, PÁLDY Anna¹

¹Nemzeti Népegészségügyi Központ, Budapest; ²Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet, Környezetbiztonsági Tanszék, Gödöllő; ³Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Budapest) nyugalmazott növényegészségügyi szakértő, Budapest

E-mail: magyar.donat@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.29179/EgTud.2021.3.15>

Gombák által okozott pandémia lehetőségének vizsgálata a SARS-CoV-2 járvány tapasztalatai alapján

Összefoglalás:

A globális megatrendek olyan lassú folyamatok, amelyek hosszú távú, kezdetben alig észrevehető, világméretű hatásokat okoznak. Néhányuk – a világjárványok és a globalizáció, a technológiai fejlődés, valamint az éghajlatváltozás – jelentős hatással van hazánk mikroszkopikus gombavilágára. A globalizáció révén nagy mennyiségű gombaspórát és inokulumot hurcolnak be a személy- és áruforgalommal. E behurcolt gombák között az emberi egészségre kockázatot jelentő fajok is előfordulhatnak.

Számos, invazív terjedésre alkalmas gombatörzsről bebizonyosodott, hogy a növény- és állatvilágban képes világjárványokat kirobbantani, s az általuk megfertőzött állatfajokat akár a kipusztulás szélére is sodorhatják (pl. *Batrachochytrium dendrobatidis*, *Exophiala cancerae*, *Pseudogymnoascus destructans*). Vajon van-e valós kockázata annak, hogy egy humánpatogén gomba világjárványt okozzon? E kérdés megválaszolására áttekintést adunk azokról a fajokról, amelyek a megatrendek hatására gyorsan elterjedhetnek, s az általuk okozott megbetegedések járványszerű méreteket ölthetnek. Bemutatjuk azokat a gombafajokat, amelyek a Távol-Keleten, vadon élő állatok fogyasztásának következtében emelkedtek a humán kórokozók közé (*Talaromyces marneffe*), vagy kórházi környezetben, multirezisztens törzseik révén törnek előre (*Candida auris*). A SARS-CoV-2 világjárványt kísérő mukormikózis járványszerű terjedése Indiában több tényező következménye, amelyek közül kiemelnénk a kezeletlen, alapbetegségeket, a túlzott antibiotikum használatot és a maszkok nem megfelelő higiéniai állapotát.

Kulcsszavak: mikroszkopikus gombák, járványok, globalizáció, spórák.